

Quan l'any 1953 es va fundar oficialment el CENTRE EXCURSIONISTA DE BANYOLES, la idea de crear una entitat d'aquesta mena no era nova. Ja hi havia hagut, pels anys 30, el Grup Excursionista Banyolí, que més tard va passar a anomenar-se Marca Piu. L'existència prèvia d'aquestes dues associacions demostra que l'afecció hi era. I que des d'un bon començament es va veure que s'havia encertat, perquè l'actual Centre va tenir de seguida una molt bona acollida a la població. Les seves activitats inicials i el tarannà obert a tothom, varen agradar i l'entitat va anar creixent fins arribar als mil i escaig socis actuals.

Els anys previs al Centre, es col·loquen les campanes a Rocacorba i a la Mare de Déu del Mont, a dintre dels actes d'aplecs molt concorreguts. Les excursions en general es limiten a la comarca i també alguna a la Garrotxa, i el mitjà de transport més habitual, era la bicicleta. D'aquesta època, no podem deixar de parlar de l'excursió emblemàtica que va suposar la PUJADA A L'ANETO feta el juliol del 1952 . En aquella època, amb els mitjans de que es disposava, era tota una proesa. Avui seria una "matinal" per a gent preparada. Al cap d'uns mesos, es va fer una conferència explicant amb detalls totes les vicissituds viscudes. Era la primera xerrada d'un seguit que s'han anat fent. Les tècniques audiovisuals han anat millorant, tot i que l'esperit engrescador i divulgador de les activitats ha estat sempre el mateix.

A punt de pujar la gelera

De dreta a esquerra: L'Anton Prat, amb la "corda" i únic piolet, l'Esteve Boschmonar, en Josep Prat, en Pere Frigola "Sutirà" en Benet Puig i l'Isidre Palmada. Al fons l'Aneto els diu: ja us espero!

El 1953, any d'inici de les activitats sota el seu nom actual, és una època d'excursions a l'alta Garrotxa i als Pirineus de Girona. Misses del gall a Rocacorba i Palera . Restauracions a Sant Nicolau. Es puja la imatge de Sant Bernat de Menthon , patró dels excursionistes a la Mare de Déu del Mont: S'estrena "Avant", l'himne del Centre, compost pel mestre Mateu amb lletra de Frederic Corominas. S'escull l'escut que ha d'encapçalar totes les activitats que els primers temps serveix per lluir al pit de les camises de franel·la. S'inicia l'organització anual del CONCURS DE FOTOGRAFIA DE MUNTANYA, que el 1976 deixa de fer-se per manca de local d'exposicions. ("La Caixa" estava en obres i el Centre no disposava d'altre local).

L'any 1954 s'inaugura l'oratori del Collet de Cal Negre, en el camí més estimat pels banyolins de l'època: Rocacorba. Són aprovats els primers Estatuts.

El Centre sempre ha donar suport a totes les inquietuds esportives i culturals que han sorgit a

la nostra ciutat. És per això que activitats totalment atípiques a les de l'entitat, s'hi han acollit, en els temps difícils, fins que han pogut anar soles. L'any 1954 és la Penya Motorista. Més tard la secció d'Escacs. L'any 1960, la secció d'esquí de pista, i el 1963, fins i tot una secció de hoquei sobre patins.

Entre les activitats que sempre han estat presents al Centre, hi ha la d'obres de restauració, sigui en l'estatge propi o recuperant patrimoni nacional català perdut per aquestes muntanyes. El Centre conscient que era tan important la recuperació com la seva conservació, ha procurat que en la majoria d'aquests llocs cada any s'hi celebri algun aplec. En aquesta línia, es comença el 1955 amb l'altar a Sant Bernat a la Mare de Déu del Mont; el 1958, la font de Sant Nicolau; l'any 1964, l'ermita de Santa Maria d'Escales, amb la col·locació de la campana, restauració de la font i la plantada de dos arbres.

El 1966, és la font del Collet de Cal Negre; el 1976, l'altar de Sant Nicolau; el 1981, l'ermita de Rocacorba; el 1985, l'ermita de Sant Patllari i la de Merlant; el 1986, l'ermita de Sant Aniol d'Aguja; el 1988, el Pont de Valentí; el 1990, l'ermita de Sant Bartomeu de Matamala; el 1996, reparació de l'oratori del Collet de Cal Negre, malmès per una bretolada; des del 1997, es van fent contínues actuacions al puig de Sant Martirià; el 2002, l'ermita de Sant Pere de Juïgues. A part d'aquestes accions directes del Centre, també cal destacar la participació que es va fer a Sant Llorenç de Sous l'any 1984 amb altres entitats. Cal remarcar la col·laboració amb els Amics de l'Alta Garrotxa; el 1979, a l'ermita de Santa Bàrbara de Pruneres; el 1983, a l'ermita de Sta. Maria de Bestrecà; el 1986, a l'ermita de Sant Julià de Ribelles ; entre d'altres.

L'any 1957, després de molts esforços, treballs i dedicació personal d'un bon grup de persones de l'entitat i també alienes, es va inaugurar el REFUGI DE SANT ANIOL D'AGUJA, i es recuperà la celebració del secular APLEC DELS FRANCESOS, interromput pel llarg període de guerres que acabava de viure Europa. A la diada de l'Aplec de 1962 es va col·locar la campana Coral·lí. El nom escollit va servir per homenatjar l'escriptor olotí Marià Vayreda que amb la seva novel·la "La Punyalada" descrivia molt bé aquelles contrades i les seves gents.

El refugi de Sant Aniol

Aquest refugi, comparat amb altres realitzacions del Centre d'aquella època, va tenir un ressò popular i unes repercussions inimaginables, tant dins de Banyoles i la seva comarca, com a fora. S'ha de tenir present que, en aquells moments, només hi havia una altra entitat excursionista catalana amb refugis de muntanya.

Llàstima que la manca de guarda permanent, les infructuoses gestions amb els propietaris del Refugi, les contínues bretolades que s'havien de suportar, en una assemblea extraordinària celebrada l'any 1962, es va decidir el seu tancament. No calia mantenir un refugi per a les disbauxes dels altres, mentre els muntanyencs havien d'acampar a les rodalies per evitar el desagradable i l'insalubre ambient que s'hi respirava.

El 1960 s'hi incorpora la Secció de Filatèlia i Numismàtica que després d'organitzar diverses exposicions, el 1981 comença la FIRA DEL COP D'ULL, que any rere any, cada dilluns de Pasqua Florida i cada 16 d'agost, és present a la nostra ciutat amb gran participació i renom. L'any 1989 s'inicia la FIRA DEL COP D'ULL INFANTIL, que cada mes d'octubre es veu créixer a la plaça Major.

L'any 1961 es comença la PUJADA NEDANT A SANT ANIOL. Algunes vegades s'hi organitzen concursos de vestits de bany d'època i arrossades populars. Per la poca assistència i també per les responsabilitats que comporta el difícil control dels participants es deixa de fer al cap de vint-i dos anys. Al desembre, comença la que ara ja és tradicional portada anual del PESSEBRE AL BASSEGODA, amb vivac inclòs.

Salt del Brull, final de la Pujada

És el 1962 quan s'organitza, conjuntament amb els excursionistes de Vic i Manlleu, l'aplec de Cabrera. Aquesta col·laboració va durar diversos anys.

En arribar l'any 1963, intentant emular una idea del president Kennedy, sorgeix la idea de fer una marxa popular, a peu, no competitiva i s'organitza la primera de 80 km. Després de repetir l'experiència, l'any següent, es considera que la seva distància és excessiva, i és a partir del 1965 que es comença la MARXA DELS 40 KM. No hi ha cap mena de dubte que "La Marxa" ha estat per al Centre un motor que ha estirat fortament cap endavant, malgrat la feineda i els maldecaps que suposava. Des del seu inici, va ésser una activitat eminentment popular, un festa per a tothom, sense distincions, i cada vegada més una festa per a Banyoles. Any rere any, el nombre de participants va anar pujant, fins arribar a més de nou mil. El Centre va ésser el pioner de marxes d'aquestes característiques i van néixer arreu del nostre país caminades semblants, en general més curtes i culinàriament més completes, que varen anar minvant la participació. La 34a edició, de l'any 1998, va ésser la darrera, ja que el treball i la burocràcia a

què ens havien obligat no compensava la participació que hi havia. El Centre, però, se sent orgullós d'haver fet caminar tanta gent, i no precisament el dia de la prova, sinó molt de temps abans: el de preparació.

El 1965, en veure que una tradició banyolina es podia perdre, el Centre es fa càrrec de l'organització anual del CONCURS DE PESSEBRES, tasca que es portarà a cap durant tres anys, quan una nova entitat, amb dedicació exclusiva i molta cura, se'n fa càrrec.

El 1966 es posen rètols de fosa al camí de Rocacorba i s'inaugura la font del Collet de Cal Negre.

El 1967, amb l'objectiu de divulgar els aspectes artístics de la nostra ciutat, es va organitzar el 1r CONCURS DE PINTURA RÀPIDA. Es va celebrar anualment amb molt èxit de participació, tant en qualitat com en nombre. El 1974 es va fer el darrer, per la manca de suport econòmic oficial. Havia arribat a una qualitat en que el valor de les obres premiades era superior als premis que es podien atorgar.

S'organitza el Campament d'Alta Muntanya l'any 1972. Es munta a l'Estany Negre; hi ha molt bona participació provincial i es fan nombroses i boniques excursions.

El 1973 s'imparteix el 1r. CURSET EXCURSIONISME PER A JOVENT. Se'n van fer nou i dos per a monitors. Sens dubte que varen ésser la pedrera dels excursionistes que, donant glòria a l'entitat, han pujat les muntanyes més altes d'arreu del món. Actualment aquest curssets han evolucionat i han buscat la participació dels pares, mitjançant les excursions que organitza la Secció d'Excursions Familiars.

L'any 1975 s'inaugura el REFUGI DE CAN CAMÓS, gràcies a la cessió d'una casa de pagès del soci Pere Frigola (En Sutirà). També al camí que segueix cap a Sant Patllari s'inaugura el Mirador del Centre. La panoràmica que es pot admirar, va ser pintada per en Lluís Roura i cantada pel poeta i escriptor Frederic Corominas. Després d'un llarg i magnífic servei a tots el socis i també d'un extens ús per a les activitats de l'entitat, es decideix tancar-lo, cansats de patir contínues bretolades. La història del Refugi de Sant Aniol es repeta. El Centre sempre ha tingut clar que, per anar a muntanya, amb una bona tenda és suficient, i, si el temps ho permet, un vivac sota la volta estelada sol ésser una gratificant experiència.

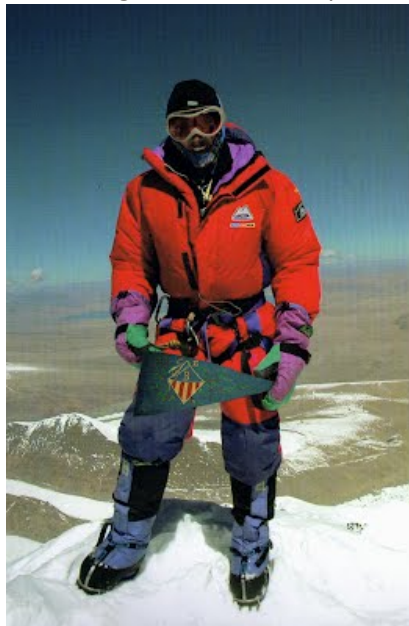
L'entitat, com alguns amb raó deien, era un gegant amb peus de fang, que des que per circumstàncies alienes va haver de deixar "els Catòlics", va deambular de bar en bar, buscant un lloc adient per a la seva seu. L'any 1978, després d'esforços de tota mena es va inaugurar el definitiu ESTATGE SOCIAL. Es va adquirir i restaurar la Casa de les Orenetes, del carrer del Puig número 4 . Tenia recepció, sales d'actes, exposicions, reunions i arxiu. Poc temps després es va tenir l'oportunitat de comprar Can Racó, la casa del costat, i novament després d'una feineda de treballs de restauració es va poder disposar d'espai suficient per al desenvolupament de totes les activitats.

Aquesta compra va permetre al Centre poder continuar l'Escola de Belles Arts que l'ajuntament de la ciutat va oferir, i des de l'any 1980 s'han ofert tallers de dibuix infantil, ceràmica per a petits i per a grans, pintura i, des de 1988, bonsai.

"La Casa de les Orenetes", el nostre local al carrer del Puig, número 4

Els Pirineus s'han tornat petits i els Alps també; cal anar més lluny, i el 1986 es participa en l'expedició al Kangchenjunga; el 1987, s'organitza l'expedició Yanganuco-87; el 1990, es fa el Denali-Mckinley a Alaska; el 1991, el Makalu, entre el Tibet i el Nepal; el 1992, l'expedició Àrtica-92; el 1993, Baltistan-93; el 1994, l'Operació Andes Xilens; el 1996, es participa en l'Expedició de Girona a l'Everest; el 1997, en l'expedició juvenil als Andes de Bolívia; el 1998, Banyoles-8000-Broad Peak; el 2001, el Mustagata 7546, a la Xina, i el 2002, el Shisha Pangma 8024, que suposa assolir per primera vegada un vuit mil i precisament l'any del cinquantenari.

Joan Cardona al Cim del Shisha Pangma

El cant coral es fa realitat l'any 1988 en què es forma la Coral Infantil dirigida pel mestre Pere Frigolé. El 1992 s'hi incorpora la Coral Mixta, continuadora d'organitzar el tradicional Concert de Sant Esteve iniciat l'any 1984.entre molts altres concerts arreu de la comarca. Aquest mateix any es fa un arranament important al camí de Pont de Valentí a Talaixà.

El 1990 l'Esteve Boschmonar i Palmada, fa una donació de 700 llibres i diverses col·leccions de fotografies, diapositives i postals a la Biblioteca del Centre. També en aquest any comencen les activitats de la nova Secció de Fotografia amb la instal·lació d'un laboratori fotogràfic per als socis de la secció.

El 1996 es celebra a Sant Miquel de Campmajor el primer APLEC DEL CENTRE, amb la intenció d'aplegar una vegada l'any totes les seccions de l'entitat. Això no s'aconsegueix, i de moment no s'ha repetit l'experiència.

Amb l'entrada de la nova Junta Directiva, el passat 2001, ha entrat un grup de jovent amb molta empena, que han d'ésser un bon relleu per a les generacions actuals.

L'any 2002 es crea una Secció d'Astronomia, que en molt poc temps s'ha consolidat com un grup dinàmic de primer ordre. Cap al 2010 aquesta secció es desvincula i es constitueix com a entitat independent.

I el Centre continua endavant amb les seves activitats, deixant sense nostàlgia aquelles que han perdut interès, i organitzant-ne de noves. Això és evolucionar correctament.

Pere Casadevall Tornabells